

Hvor skal vi mødes?

Folkemødet på Bornholm er blevet årlig begivenhed, hvor høj og lav, mennesker med forskellige sociale baggrunde og magtpositioner kan deltage i en fælles samtale. Men hvordan ser det generelt ud med de folkelige mødesteder? Er de blevet opslugt af segmenteringen, eller skal fællesskabet bare findes andre steder end der, hvor det lå engang? Vi har spurgt entertainer Huxi Bach, direktør for "Energiakademiet" Søren Hermansen og Venstre-politiker Esben Lunde Larsen.

Af Pia Melander Guilbert

Vi danskere er ikke bange for at diskutere, når det handler om sportsbegivenheder, hvilken tv-serie, der er bedst, eller om Thomas Blachman siger noget klogt eller ej i tv-programmet X-factor. Når det kommer til politik og samfundsdebat, er de fleste af os lidt mere på vagt over, hvem vi kaster os ud i en diskussion med.

"Uenighed, der hvor det virkelig gælder, er blevet noget, vi betragter som farligt," mener Huxi Bach, der både kan kalde sig tv- og radiovært samt entertainer med en forkærlighed for at tage et kritisk blik på Danmark og danskerne. Selv finder Huxi Bach stor inspiration i at diskutere med høj som lav, blandt andet når han som nu er på turne med det anmelderroste onemanshow "Hjælp."

Hvordan synes du, det står til med de folkelige mødesteder?

"Ikke særlig godt. Der er for få af dem, ikke mindst fordi vi helst kun opsøger mennesker, der ligner os selv, og som vi er enige med," konstaterer Huxi Bach, der i år for første gang nogensinde deltog i Folkemødet på Bornholm. Og det havde han virkelig optur over, som han siger, men også en lille smule nedtur:

"Det var helt fantastisk at møde de der 20-25.000 mennesker, der gerne ville diskutere samfundsforhold og politik og gik virkelig meget op i det."

Og nedturen?

"Den kom, når jeg tænkte over, hvor anderledes det politiske klima er i hverdagen. Der er en afgrundsdyb forskel på den måde, politikerne talte dér, og på at se dem i fjernsynet, hvor de taler i overskrifter og skal formulere deres holdning på 20-30 sekunder. At opleve dem tale så meget mere lige ud af posen gjorde det dog også ret tydeligt for mig, at folkemøder kan noget særligt, og det er ærgerligt, der er så få af dem."

Hvorfor laver vi så ikke bare nogle flere?

"Jeg tror blandt andet, det handler om, at hverdagslogistikken tager over. Man skal man lige op og handle, og så er klokken mange. Ungerne skal i seng, og så er man selv træt. Vi kommer let til at prioritere nogle andre ting. Men jeg tror også, det handler om, at vi føler, vi i forvejen bliver bombarderet med information

på alle mulige platforme. Man tænker: "Jeg er da oplyst nok," og det er i virkeligheden farligt at tænke sådan, for når vi gør det, går vi glip af det bredere perspektiv."

Men kan man ikke også tale om en form for folkemøde på de debatter, der er på de sociale medier for eksempel?

"Jeg vil give dig ret i, at de sociale medier kan noget, men det kommer også hurtigt over, fordi det er meget nemmere at svine andre til, når man ikke står over for hinanden. Jeg vil vove og påstå, at de bedste vilkår for en oprigtig diskussion opstår, når man er ude i virkeligheden, hvor man kan kigge hinanden i øjnene. Til folkemødet sad jeg for eksempel i SF's telt, og så kunne man tro, at det kun var folk, som var enige i SF's politik, der dukkede op, men der kom også mange, som var meget uenige og virkelig skuffede over SF. Det blev der nogle gode og saglige diskussioner ud af, som jeg er ret sikker på, aldrig ville være opstået på Facebook."

Du har selv udtalt, at du med dit show gerne vil blande dig i samfundsdebatten og prikke til danskerne. Kan man sige, at stand up ligesom folkemøder har den funktion at samle forskellige klasser om et indhold?

"Nu skal man passe på ikke at slå det for stort op, men entertaineren Niels Hausgaard har lært mig, at hvis man på en eller anden måde har et talerør, så er man også forpligtet til at bruge det til noget mere end bare at fortælle morsomheder om ekskæresten eller lave pruttejokes. Du skal mene noget. Det synes jeg, den samlede danske stand up komikerstand kunne være bedre til. Men folkelige møder er jo noget, vi alle sammen skal bære. De lykkes ikke af, at det kun er politikerne eller folk fra underholdningsbranchen, der stiller sig op og siger noget."

What's in it for me

En, der ved noget om fællesskaber på tværs er Søren Hermansen, direktør for det verdensberømte "Energiakademiet" på Samsø. At Samsø i dag er 120 procent selvforsynende med energi, lod sig nemlig kun gøre, fordi øboerne i fællesskab besluttede at finansiere det nødvendige antal vindmøller, et projekt, Søren Hermansen også beskriver i bogen "Fælledskab = fælled + fællesskab."

Når den brede befolkning ikke længere interesserer sig for folkemøder, skyldes det efter Søren Hermansen mening, at der ikke er noget på spil.

"Folkemødet er de fleste steder blevet erstattet af en art funktionsmøde. En kommune eller en anden institution har måske truffet nogle beslutninger, og dem vil man så gerne involvere folket i ud fra en på forhånd fastlagt dagsorden. Hvor tit har man ikke hørt politikere stå til sådan et møde og sige: "Vi hører hvad I siger", og så går man hjem, og der sker ingenting, for beslutningerne blev i virkeligheden truffet allerede inden mødet. Tænk hvis de i stedet sagde: "Vi kan godt høre, at det her er et problem, og de her tre punkter kan vi se, at der skal gøres noget ved." Så ville det blive det konkrete, og man ville få en følelse

af, at det nyttede at møde op, men sådan er der ingen politikere, der tør stå og sige. Jeg synes i for høj grad, at de kommunale embedsmænd glemmer, at folk kan tænke selv og har en mening, der rent faktisk er noget værd. ”

Hvad kendetegner så det ægte folkelige møde?

”At det tilhører folket, at der er rum om beslutningerne, og at alle føler sig hørt. Som udgangspunkt er det folkelige møde jo baseret på forskellighed, og det er, når forskelligheden begynder at blive dynamisk, at kreativiteten opstår, og ny viden udvikles. Når forskelligheden derimod føles som en modsætning i os og dem, bliver den destruktiv, og så er det, vi kun dukker op af pligt eller for at brokke os. ”

Har bureaukratiet taget magten fra folkeligheden

”Ja. Og det er jeg overbevist om vil blive et stort problem i fremtiden. Den modstand, vi har mod forandring, tror jeg handler om, at forandringen kommer ude fra, og vi ikke føler os hørt. Som samfund har vi adopteret den amerikanske holdning, at markedet nærmest er helligt. Markedet har jo en enorm styrke, men uden folkeligheden forsvinder demokratiseringsprocessen. Ressourcerne skal findes i markedet, men vejene dertil gå gennem folket. Markedet i sig selv tager jo ikke hensyn til de langsigtede træk, hvilket vi blandt andet mærker på klimaområdet. Det er stadig en ekstra omkostning for virksomheder at have en grøn profil. ”

Hvis folket ikke gider det folkelige møde, hvorfor tror du så, folkemødet på Bornholm er blevet så stor en succes?

”Fordi man kan møde politikerne på en anderledes måde, men det er jo heller ikke et rigtigt folkemøde, snarere et uforpligtende frikvarter. Der bliver ikke besluttet noget som helst. Til gengæld opstår der en masse gode historier omkring det, og det er dejligt, men når du kommer hjem, møder du nøjagtig det samme bureaukрати, som du gjorde før.

Hvordan kan vi skabe nye fællesskaber på tværs?

”Vi øver os lidt på Samsø, og det gør man også andre steder, ved at lave en slags open space interaktive møder. Vi har for eksempel afholdt symposiet ”From best to next practice, ” og der kom 120-130 mennesker, som ikke nødvendigvis var politisk enige, men kom fordi de har en interesse i lokalsamfundet. ”

”Jeg mener også, at de danske medierne burde kaste et kritisk blik på sig selv og overveje, hvordan de kunne være med til at skabe opmærksomhed om folkelige succeser. Pressen elsker konflikter, mens de ikke er særligt interesserede i det, der rent faktisk fungerer. Samsøs energiprojekt har været omtalt i rigtig mange store udenlandske medier. ”New York Times” og ”Times Magazine” har skrevet om det, BBC og CNN har været her, men i de danske medier har vi fået meget lidt omtale. DR og TV2 fik for eksempel tilsendt den samme pressemeddelelse som de udenlandske medier. DR så ikke nogen historie i det. TV2 dukkede op, men deres vinkel handlede om, at BBC var her, ikke om selve projektet. ”

En større horisont

Og så er der politikeren. Modsat Huxi Bach og Søren Hermansen oplever Esben Lunde Larsen, folketingsmedlem for Venstre, ingen mangel på folkelige mødesteder.

"Jeg deltager i et hav af folkelige møder i løbet af året: politiske debatter, folkemødet på Bornholm og borgermøder rundt omkring i landet. Der er også en masse foredrag med efterfølgende debat, og så oplever jeg, at der er en meget livlig diskussion på de sociale medier."

Så du tænker ikke, at den borgerlige offentlig er under pres?

"Jo, men det er på grund af medierne og den måde, såvel journalister som kommunikatorer fortolker og udlægger information. Hele den adgang til information, som borgerne skal have, bliver trigget, og jeg oplever det som et stort problem for den folkelige debat og det borgerlige møde, at alt bliver kogt ned og fortolket for at få det til at fremstå mere spændende."

"Generelt mener jeg dog, at engagementet og viljen har det godt rundt om i landet, selvom det er klart, at de folkelige mødesteder er noget helt andet i dag end dengang, man mødtes i forsamlingshuset."

Men så er der nogen, der siger, at de folkemøder der findes i dag, reelt ikke giver borgerne mulighed for at forandre noget.

"Det tror jeg ikke kan være en generel betragtning. Jeg synes i høj grad, kommunerne kalder til møder, når der skal træffes beslutninger og har også flere gange oplevet, at borgenes modstand resulterede i, at planlagte projekter alligevel ikke blev til noget."

Hvis jeg så siger, at vi som borgere bliver mere og mere segmenterede, og at det kan være trussel mod det møde, der finder sted på tværs af social baggrund...

"Den præmis anerkender jeg slet ikke. Tænk på i gamle dage, hvor man kun mødte dem, der var i landsbyen. I dag har vi da en noget større horisont. Vi rejser meget og kommer også en del rundt i landet. Vi er meget mere i berøring med omverdenen i dag, end vi har været nogensinde før. Der, hvor vi har en vigtig opgave på det punkt, er i forhold til vores indvandrere, som vi skal sørge for at få integreret i det borgerlige Danmark, så de ikke bare kommer til at leve i et parallelsamfund."